A kincses bojtár

Volt egyszer egy juhász, annak egy kutyája. Ennek a kutyának kilenc kölyke lett, s a juhász szeretett volna azokból egy párt felnevelni, de a kutya – úgy látszik – megszimatolta, hogy a gazdája majd az ő kölykeit vízbe hányja, s mind a kilenc kölykével behúzódott egy sziklának a barlangjába. Hanem a barlangnak olyan szűk nyílása volt, hogy oda csak négykézláb lehetett bemenni. Próbálta a juhász, próbálta a kisbojtárja is, hogy bemásszanak a barlangba, de a kutya mindig rájuk morgott nagy mérgesen, s mit volt mit nem tenni, békén kellett hogy hagyják a kilenc kölykével.

Egyszer a kutya mégis kijött a barlangból: kikergette onnét az éhség. Akkor aztán a kisbojtár bemászott, de amint mászott, a kölykek is húzódtak mind hátrábbhátrább, s egyszerre csak lepottyantak egy sötét pincébe.

Kimegy a kisbojtár, mondja a gazdájának, hogy mi történt.

– Hiszen az nem baj – mondá a juhász. – Mindjárt kerítek egy kötelet, annál fogva lemehetsz a pincébe.

Hamarosan kerítettek is egy jó hosszú kötelet. A kis-

bojtár visszamászott a barlangba, s a kötélen leereszkedett a pincébe.

Hej, Uramjézus, mi volt ott!

Volt ott ezer boroshordó is, ha nem több. De ugyancsak rég lehettek ott azok a hordók, mert valamennyi hordónak a fája el volt korhadva, s a bor a maga bőrében állott. Kiveszi a kisbojtár a fanyelű bicskáját, beleszúr a hordóba, s hát csakugyan folyik a bor. De milyen bor! Édes, mint a cseppentett méz, s erős, de olyan erős, hogy csak egyet-kettőt kortyintott belőle, s egyszeribe tulipiros kedve kerekedett.

Továbbmegy a kisbojtár a pincében. Vizsgálódik, nézelődik mindenfelé, s hát annyi a kád, hogy a szeme sem tudja ellepni. Színültig tele volt mindegyik aranynyal-ezüsttel. Kivette az inget a nyakából, telemerte színarannyal, összebogozta a kötéllel, melléje kötött még két kutyakölyköt, s felhúzatta a juhásszal.

Amikor ez megvolt, a juhász megint leeresztette a kötelet, s felhúzta a kisbojtárt is.

– Hej, gazduram – mondta fenn a kisbojtár –, mi tenger bor, mi tenger kincs van odalent! Annyit még emberi szem nem látott.

De a juhász még nem is szólhatott erre, s hát, kimászik a barlangból egy fekete ember, még az ördögnél is feketébb, s azt mondja nagy haragosan a kisbojtárnak:

– Hiszen köszönd a jó sorsodnak, hogy a pincében nem találtalak, mert otthagytad volna a fogadat! Csak gyere még egyszer vissza!

Azzal a fekete ember visszament a barlangba, a juhász meg a kisbojtár a nyájhoz.

Telik-múlik az idő, eltelik több esztendő, a kisbojtár nagy legénnyé cseperedik, a juhász meghal, s a bojtár kapja kezére a nyájat. Hanem ahogy az idő eltelt, éppen úgy elfogyott a pénz is.

Egyszer bemegy a bojtár a csárdába, leül nagy búsan az asztal mellé, bort rendel, de hitelbe, és iszogat magában. Melléje telepedik egy másik bojtárlegény, az is bort rendel hitelbe, s iszogatván együtt, beszédbe elegyednek, panaszkodnak, keseregnek, hogy milyen nehéz a szegény bojtár élete.

– Hiszen – mondja a kincses bojtárlegény – tudok én egy helyen pénzt, annyit, hogy a királynak sincs annyi. Csakhogy nehéz elhozni!

– Hol van a pénz? – kérdi a másik bojtárlegény.

Elmondja a kincses bojtárlegény, hogy mi történt vele kisbojtár korában.

– De már egy életünk, egy halálunk – mondja a másik –, elmegyünk oda!

Merthogy egy-két üveg bort meg is ittak, nagy kedvük s bátorságuk kerekedett. Elmentek a barlang nyílásához, egy nagy kőhöz kötelet kötöttek, s a kötélnél fogvást leereszkedtek a pincébe. Ahogy leereszkedtek, mindjárt a boroshordónak láttak. Még nagyobb kedvük kerekedett: elkezdtek énekelni, kurjongatni. De bezzeg jött egyszeriben a fekete ember. Nekimegy a kincses bojtárnak, mondja nagy haraggal:

– Ugye megmondtam, hogy ne jöjj ide többet, mert vége az életednek!

– Hiszen próbáld meg! – rikkant a kincses bojtárlegény meg a másik is.

Megrökönyödik a fekete ember, mondja nekik megjuhászodva:

– Jó, jó, nem bánom, hogy idejöttetek. Nem az enyém ez a sok bor s ez a sok kincs, hanem egy ősz öregemberé. Ha nem féltek tőle, menjetek hozzá, talán mindent nektek ád, ha jókedvében találjátok.

Továbbmentek a legények, s hát ott ül az ősz öregember egy kádnak a tetején. Köszönti a kincses bojtárlegény:

– Adj' isten jó napot, öregapám!

– Adj' isten, fiaim! Hát ti hogy mertetek idejönni? Nem féltetek, hogy izzé-porrá szaggatlak?

– Mi-e, öregapám? Mi nem félünk!

– Bizony, ha nem féltek – mondja az ősz öregember –, a szerencsétek vezérelt ide! A ti nagy bátorságotok felszabadít engem az átok alól. Mert úgy tudjátok meg, arra voltam átkozva, hogy örökké éljek ebben a sötét pincében, e tenger kincs között, de ne nyúlhassak pénzhez soha.

Abban a pillanatban megvilágosodott a pince. Az ősz öregember hová, hová nem – eltűnt, s a pince oldalában színarany garádics nyílt meg, amelyen szépen fel lehetett menni a világba. Amit felvihettek, felvittek a legények, de ha ezer esztendeig éltek volna, akkor sem tudták volna felhordani a maguk emberségéből.

Mit gondoltak, mit nem – elmentek a királyhoz, s jelentették neki, hogy ha szereti a jó bort s a csengő sárga aranyat, ami szekere s marhája van, küldje ide meg ide, még a hetvenedik ivadéka sem lát szükséget.

Bezzeg hogy a királyt nem kellett biztatni. A drága sok bort, a teméntelen aranyat és ezüstöt elhordatta, a kincses bojtárt fiának fogadta, nekiadta egyetlenegy leányát, a másik bojtárt pedig fővezérévé tette.

Aki nem hiszi, járjon utána!